

DECIZIE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii	Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Lupu Ion,

în pricina civilă a Societății cu Răspundere Limitată „Pro-Leasing”, în proces de insolabilitate,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016, prin care a fost admisă cererea administratorului insolabilității Societății cu Răspundere Limitată „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, privind validarea popririi și validată poprirea cu încasarea datoriei din contul lui Lupu Ion,

c o n s t a t ă

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2013 a fost intentată procedura de insolabilitate în privința SRL „Pro-Leasing”.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 09 septembrie 2014 a fost desemnată în calitate de administrator al insolabilității ÎI „Bostan Nicolae”.

La 15 iulie 2015, administratorul insolabilității SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, a depus cerere împotriva terțului poprit Lupu Ion cu privire la validarea popririi și încasarea datoriei.

În motivarea cererii, administratorul insolabilității a indicat că analizînd actele financiar-contabile de gestiune ale SRL „Pro-Leasing”, în proces de insolabilitate, a constatat că terțul Lupu Ion are față de debitorul insolabil o datorie restantă în sumă de 485 308,34 lei formată în rezultatul neonorării obligațiilor asumate prin contractul de leasing financiar nr. 0040-2010 din 02 septembrie 2010.

Sustine că la 11 iunie 2015 a expediat în adresa terțului poprit Lupu Ion somația nr. 183 prin care i-a adus la cunoștință despre înființarea popririi, solicitînd

ca în termen de 5 zile să achite la contul de acumulare a lichidatorului suma datorată, însă pînă în prezent aceasta nu a fost virată.

Solicită administratorul insolvenței SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, în temeiul art. 126 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, validarea popririi și încasarea din contul lui Lupu Ion în beneficiul debitorului SRL „Pro-Leasing” a datoriei în sumă de 485 308,34 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 a fost validată poprirea în privința terțului poprit și încasată de la Lupu Ion în beneficiul SRL „Pro-Leasing”, în proces de insolvență, datoria în sumă de 485 308,34 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 14 559,25 lei.

La 03 martie 2016, Lupu Ion a declarat recurs împotriva hotărîrii Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii recurate cu remiterea pricinii spre rejudecare.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat ilegalitatea hotărîrii instanței de insolvență ca emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Indică Lupu Ion că nu i-au fost comunicate data și ora ședinței de judecată din 21 decembrie 2015, ora 10:00, dînsul recepționînd o citație pentru ședința de judecată din data de 21 decembrie 2016, ora 10:00. Astfel, reieșind din data și anul indicate în citație, recurentul aștepta ziua petrecerii ședinței de judecată, la care să prezinte probele ce confirmă că nu are careva datorii față de SRL „Pro-Leasing”, în proces de insolvență.

Susține recurentul că citarea publică a fost dispusă cu încălcarea prevederilor legii, deoarece pînă la dispunerea acesteia recurentului Lupu Ion i-a fost expediată citație cu aviz recomandat pe care a recepționat-o, însă în care era indicată greșit data ședinței, din care motiv dînsul nu s-a prezentat la ședința de judecată. Prin urmare, în condițiile în care exista dovada expedierii și recepționării citației, instanța urma să dispună și pentru următoarea ședință citarea recurentului la domiciliu, dar nu citarea publică în condițiile în care este cunoscut locul de aflare al acestuia. Or, potrivit prevederilor art. 108 alin. (1) CPC, citarea publică se dispune dacă locul de aflare al pîrîtului nu este cunoscut.

Menționează Lupu Ion că administratorul insolvenței contrar prevederilor art. 126 din Legea insolvenței, nu a înaintat în adresa sa somație despre înființarea popririi, la materialele cauzei nefiind anexată nici o confirmare privind recepționarea somației. Administratorul insolvenței Bostan Nicolae a anexat la cererea de validare a popririi dovada expedierii în adresa lui Ion Lupu a unei scrisori, posibil somația, însă nu există o confirmare a recepționării acesteia.

Declară recurentul că la momentul de față nu are nici o datorie față de SRL „Pro-Leasing”, în proces de insolvență, datoria fiind stinsă în modul și termenul conveniți anterior, inclusiv și în pct. 4 din acordul de reziliere a contractului de leasing este indicat expres că din momentul semnării acordului părțile nu au nici o obligație una față de alta.

Potrivit art. 8 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Materialele cauzei atestă faptul că, copia hotărârii Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 a fost expediată în adresa lui Lupu Ion la 18 februarie 2016 și recepționată de către acesta la 23 februarie 2016 (f.d. 56, 58).

În circumstanțele relevate, recursul declarat la 03 martie 2016 de către Lupu Ion se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 18 aprilie 2016, în adresa administratorului insolvenței SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, a fost expediată copia recursului declarat de Lupu Ion cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 06 mai 2016, administratorul insolvenței SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Lupu Ion ca tardiv, indicând că recurentul a încălcat termenul prevăzut de lege prin înaintarea cererii de recurs la data de 13 aprilie 2016.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 6 alin. (1), (3) și (4) al aceleiași Legi, citarea participanților la proces se efectuează de către instanța de insolvență din oficiu. Notificarea și înștiințarea, cu excepția cazului în care sarcina notificării și a înștiințării aparține unor alte organe care aplică procedura, precum și convocările prevăzute de prezenta lege cad în sarcina administratorului insolvenței, sau lichidatorului, după caz. Notificările și înștiințările se fac prin scrisori recomandate.

Iar art. 126 alin. (10) din Legea insolvenței stipulează că instanța de insolvență îi va cita pe administratorul insolvenței/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului următor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi. Hotărârea de validare a popririi este supusă numai recursului de către terțul poprit.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate,

contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) și (6) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Din suportul probator prezent la materialele pricinii rezultă că la 15 iulie 2015, administratorul insolvenței SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, a depus cerere împotriva terțului poprit Lupu Ion cu privire la validarea popririi și încasarea datoriei în sumă de 485 308,34 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 a fost validată poprirea în privința terțului poprit și încasată de la Lupu Ion în beneficiul SRL „Pro-Leasing”, în proces de insolvență, datoria în sumă de 485 308,34 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 14 559,25 lei. Hotărîrea a fost emisă în lipsa terțului poprit – Lupu Ion.

Materialele cauzei atestă că în ședințele de judecată din 28 septembrie 2015 ora 10:00, 26 octombrie 2015 ora 14:00 și 24 noiembrie 2015 ora 11:30, terțul poprit Lupu Ion, citat pe adresa mun. Chișinău str. Zaikin, 40/1 nu s-a prezentat, acestuia nefiindu-i înmînată citația din motivul că este plecat de pe această adresă. Ulterior, pentru ședința de judecată din 21 decembrie 2015, Lupu Ion a fost citat la adresa domiciliului acestuia conform informației din Registrul de stat al populației: s. Pitușca, r-l Călărași, însă cu indicarea greșită a anului în care va avea loc ședința, și anume 21 decembrie 2016 (f.d. 38). Citația dată a fost recepționată de către Lupu Ion la 03 decembrie 2015 potrivit avizului de recepție (f.d. 39).

Drept consecință, la ședința de judecată din data de 21 decembrie 2015 s-a prezentat doar administratorul insolvenței SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, examinarea pricinii fiind amînată pentru 26 ianuarie 2016, ora 10:30 cu dispunerea citării publice a lui Lupu Ion, motivîndu-se că nu se cunoaște dacă semnătura din avizul de recepție a citației aparține anume recurentului. Respectiv, la data de 26 ianuarie 2016 a și fost emisă hotărîrea de validare a popririi în lipsa terțului poprit – recurentului Lupu Ion.

Astfel, instanța de recurs constată că în condițiile în care cu certitudine era cunoscută adresa domiciliului terțului poprit – recurentului Lupu Ion, instanța de insolvență urma să-l citeze pe această adresă pentru ședința de judecată din 26

ianuarie 2016, dar nu să dispună citarea publică. Or, potrivit art. 108 CPC dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de insolabilitate a neglijat normele de drept procedural și anume nu a garantat recurentului Lupu Ion posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată la data și ora stabilită pentru a prezenta probe și alte date importante pentru soluționarea pricinii, precum și de a participa la dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții și a da explicații.

Colegiul accentuează că necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngreună în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în spețele Godorozea și Bucuria SA contra Moldovei din 06 octombrie 2009 și, respectiv, 05 ianuarie 2010.

Prin urmare, instanța de insolabilitate nu a creat posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției fiecărei părți în prezenta pricină civilă, asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât a favorizat intimatul în raport cu recurentul.

Afară de aceasta, instanța de recurs reține că la materialele pricinii este anexată somația nr. 183 din 10 iunie 2015 expediată terțului Lupu Ion de către administratorul insolabilității SRL „Pro-Leasing”, Bostan Nicolae, prin care i-a adus la cunoștință despre înființarea popririi, solicitînd ca în termen de 5 zile să achite la contul de acumulare a lichidatorului suma datorată (f.d. 6). Administratorul insolabilității Bostan Nicolae a anexat doar chitanța eliberată de oficiul poștal ce confirmă expedierea somației în adresa lui Lupu Ion, neprezentînd însă și avizul de recepție a acesteia.

În acest sens, potrivit prevederilor art. 126 din Legea insolabilității administratorul / lichidatorul înaintează o somație terțului dator debitorului împreună cu copia certificată a hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate, somația avînd ca efect înființarea popririi. Data comunicării înființării popririi va fi confirmată prin aviz poștal sau prin alte mijloace, care să ateste înmânarea și primirea somației de înființare a popririi. În cazul în care terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru executarea popririi în termen, administratorul / lichidatorul insolabilității este în drept de a sesiza instanța de judecată, în cel mult o lună de zile cu cerere de validare a popririi.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că materialele cauzei nu denotă cu certitudine dacă somația a fost înmănată și primită de către terțul poprit Lupu Ion, la dosar lipsind careva înscrisuri în acest sens, această circumstanță fiind apreciată drept o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Or, prin prisma art. 442 alin. (1) CPC instanța de recurs este în imposibilitate de a administra noi dovezi la examinarea cauzei în ordine de recurs și nu se poate determina cu certitudine dacă a fost sau nu respectată de către administratorul insolvenței SRL „Pro-Leasing” procedura de somare a terțului poprit despre înființarea popririi.

În plus, instanța de recurs remarcă că în ședința de judecată din 26 ianuarie 2016, la solicitarea administratorului insolvenței Bostan Nicolae, a fost anexat la materialele pricinii Acordul de reziliere a contractului de leasing financiar nr. 0040-2010 din 02 septembrie 2010, încheiat și semnat de către SRL „Pro-Leasing” și Lupu Ion la data de 19 aprilie 2012.

În același timp, instanța de insolvență nu a verificat și nu s-a expus în privința prevederilor pct. pct. 4 și 5 din Acordul de reziliere a contractului de leasing în care se indică expres faptul că din momentul semnării acordului părțile nu au nici o obligație una față de alta, deși acordul de reziliere a contractului de leasing financiar a fost anexat la materialele cauzei.

În circumstanțele enunțate și ținând cont de faptul că recurentului-terț poprit Lupu Ion nu i-a fost comunicată în modul prevăzut de lege data și ora ședinței de judecată, precum și instanța de insolvență nu a verificat dacă somația cu privire la înființarea popririi a fost înmănată și primită de către Lupu Ion, de asemenea nu s-a expus în privința valabilității pct. pct. 4 și 5 din Acordul de reziliere a contractului de leasing financiar nr. 0040-2010 din 02 septembrie 2010, fiind astfel prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, hotărîrea recurată urmează a fi casată cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Instanța de recurs consideră neîntemeiată obiecția administratorului insolvenței Bostan Nicolae expusă în referința din 06 mai 2016, precum că recursul declarat de către Lupu Ion a fost depus cu încălcarea termenului prevăzut de art. 8 alin. (1) din Legea insolvenței, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 03 martie 2016 (f.d. 66), și nu la 13 aprilie 2016 cum invocă intimatul. Astfel, materialele cauzei atestă că copia hotărîrii Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 a fost recepționată de către Lupu Ion la 23 februarie 2016 și respectiv, recursul declarat la 03 martie 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de insolvență și instanța de recurs este în imposibilitatea de a corecta omisiunile la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul

declarat de către Lupu Ion, a casa integral hotărârea Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolvabilitate urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Lupu Ion.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2016 în pricina civilă a Societății cu Răspundere Limitată „Pro-Leasing”, în proces de insolvabilitate, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu